

ren gaa ind paa at slaa noget Saadant fast, vilde der vist ikke være nogen Grund til at negte Lovforslaget Overgang til anden Behandling, idet man tør forudsætte, at mange af de andre væsentlige Bestemmelser, som findes i Forslaget, ville kunne falde bort, eftersom den høitærede Minister har erklæret, at han just ikke holdt saa stærkt hverten paa den foreslaaede Mulktning eller paa den forlængede Skolegang. Sålde den høitærede Minister ville gaa ind paa en større Selvstyrelse for Sogneens Vedkommende, omtrent i den Form, jeg nu har forklaret, kunde jeg for mit Vedkommende stemme for Lovens Overgang til anden Behandling. — Der er endnu et meget vigtigt Spørgsmaal, nemlig det om Lærernes Kaldelse. Der er kommet en Paragraf ind i Loven, som bortskærer en Del af den Ret, Sognebeboerne nu have i saa Henseende. Det erede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valokreds (P. Pedersen) kom forleden Dag til at berøre, hvorledes der kunde fremkomme ubehdige Kaldelser derved, at man let lod sig forlede til at tage Hensyn til unge Lærere, og at disse forstode at gjøre sig behagelige i Kommunen. Naar det tages saadanne Hensyn, er det selvfølgelig, at vedkommende Kommune kommer til at lide derunder, men det forekommer mig ikke, at man deraf bør tage Anledning til at indskrænke Rettigheden for alle de øvrige Kommuner. Jeg kunde endog ønske, at den høitærede Minister vilde gaa en Smule videre med Hensyn til Kaldsretten; at han, medens den nu ligger i Sogneraadets Haand, vilde lægge den over i Forældrenes Haand i Skolebistrikket, og at han vilde give dem et mere afgjørende Votum, med Hensyn til hvem der skal være Lærer. Det er en Selvfølge, at jo større Rundskabsmasse man kan tilveiebringe, desto mere ønskelig er det, at man kan tilveiebringe den paa en saadan Maade, at den ret kan gjøres frugtbringende for Livet og Samsundet. Jeg tror, at det vilde være et væsentligt Bidrag til at fremme Oplysningen, at man støttede Højskolerne noget mere, saaledes at unge, ubemidlede Mennesker, Mænd og Kvinder, som hos sig selv sølte en virkelig Trang til større Oplysning, kunde søge til Højskolen og erholde Friplads der. — Jeg skal endnu kun fremhæve følgende: Den erede Minister tror, at der i den sidste Tid er stet en glædelig Udvikling fremad hos Lærerstandens, nærmest derved, at der her i Kjøbenhavn er aabnet dem Afgang til en nærmere og fyldigere Uddannelse paa forskjellig Maade. Jeg kan ganske give den høitagede Minister Medhold i, at der virkelig er en saadan glædelig Fremgang i Udviklingen, men jeg er meget tilbøielig til at søge Aarsagen dertil paa ganske andre Steder. Det er en bekendt Sag, at vi her i Landet have en stor Del Højskoler, og disse maa rekrutere deres Lærere fra Seminarierne. En Del yngre Seminarister overtage mindre betydelige Lærerposter paa

Højskolerne, og disse yngre Seminarister blive paa en Maade selv Højskolelærer; de indløse paa Højskolerne en vis Aandens Fyld, som de, naar de faae Ansettelse ude i Landet, gjøre frugtbringende. Jeg er mere tilbøielig til at skrive den glædelige Udvikling, der er stet hos Lærerstandens, paa Højskolerens Regning end paa den Uddannelses Regning, som Skolelærerne kunne nyde her i Kjøbenhavn. — Jeg skal nu ikke tilgive meget Mere, men kun sige, at jeg, da Ministeren synes at have Tilbøielighed til at give sig paa forskjellige Punkter, kunde ønske, at han ogsaa vilde give sig paa det Punkt, at han indrømmede Sognebeboerne en saadan større Selvstyrelse, som jeg mig har betænket. Jeg tror, at om dette end ikke vilde kunne fyldestgjøre alle Anskuelser i denne Sal, vilde det dog vistnok kunne danne et Grundlag til at bygge paa, saaledes at Loven kunde gaa over til anden Behandling.

Lund: Jeg skal ikke fordybe mig i de Betragtninger, der ere gjorte gjældende imod Forhandlingen her i Thinget med Hensyn til de forskjellige Anskuelser om Statskole, offentlig Skole, eller hvad man nu vil kalde den, og Friskole. Jeg tror, at disse to forskjellige Retninger ere mødtes her i Thinget, og at der har udviklet sig i en ikke ringe Grad forskjellige Anskuelser derom, saa at jeg antager, at mit Bidrag i saa Henseende ikke vil være af nogen Betydning, ligesom jeg ogsaa skal rette mig efter den erede Formands Opsfordring om ikke at udtale sig vidtløftigere, end det er nødvendigt, for ikke at forlænge Forhandlingerne for meget. Jeg skal kun sige et Par Ord med Hensyn til min egen Stilling til Friskolen. Jeg kan agte den Lante hos de Forældre, der ønske, at deres Børn skulle undervises af den Mand, der samstemmer med dem i Aand og Hjerte, men det er efter min Mening for tidligt allerede nu, inden Friskolen, som den jo skal hedde, har godtgjort, — i alt Fald har den ikke gjort det lige overfor den store Mængde, hvad den kan udrette, — ved en Lov at bemyndige Administrationen til at understøtte, besyttte og tage sig af den. Jeg vil ønske Friskolen og Statskolen den bedste Udvikling, men jeg tror, at det vil være det Rigtigste og Mineligste at lade dem gaa den Gang, som de nu gaa, naaget jeg erkjender, at Friskolen i det Mindste for en Tid vil blive nødt til at kæmpe for sin Tilværelse. Jeg skal, som sagt, ikke gaa ind paa de Hovedbetragtninger og de Livsanskuelser, der ere mødtes her i Salen, men jeg skal kun gaa ind paa nogle enkelte Forhold i Forslaget, og jeg skal gjøre det saa kort som muligt. Jeg har tidligere i ikke saa Lær, jeg kan sige en 10 til 12 Aar, havt med Skolevesenet at gjøre og, da det har været paa et Omraade, der ikke har været meget omtalt under Forhandlingerne her i Salen, nemlig i Kjøbstæderne, tror jeg, at det muligvis for Thinget vil have nogen